

Maltese Literature Group Inc. Grupp Letteratura Maltija Ink.

Incorporation No. A8686H

Kull korrispondenza għandha tintbagħat lis-Segretarju f'dan l-indirizz:
MLG, 477 Royal Parade, Parkville, Victoria 3052

**FOLJU T'AHBARIJJIET
Numru 249 :: FRAR, 2017**

Editor: Paul Vella
paul.vella44@gmail.com

MIŻATA TA' SHUBIJA

Il-miżata ta' shubija issa qed tithallas fl-1 ta' Jannar ta' kull sena minn kulhadd. Dan ifisser li l-miżata issa tithallas minn Jannar sa Diċembru. Dawk li għadhom ma hallsuhiex huma mitluba jagħmlu dan fil-laqgħa li tmiss u jaraw lil Ray Anastasi. Grazzi. Il-miżata għadha \$10 kull familja. Grazzi lil dawk li hallsu l-miżata fl-aħħar laqgħa tagħna.

IL-LAQGĦA TAL-MEMBRI LI TMISS

Il-laqgħa li tmiss, bħas-soltu, se tkun l-aħħar Ġimgħa tax-xahar, jiġifieri nhar il-Ġimgħa, **24 ta' Frar, 2017**, fiċ-Ċentru Malti ta' Parkville, fis-7.30 pm. Il-membri kollha mistiedna li jgħibu xi xogħol biex jinqara f'din il-lejla. Jekk jogħġbokom ippruvaw li tkunu hemm fil-hin. Nixtiequ naraw aktar membri jattendu għal dawn il-laqgħat, għalhekk hajru lill-membri tal-familja u lil hbiebkom biex jiġu u jsiru membri tal-Grupp tagħna.

IL-VJAĠĠ POETIKU — *Andrew Sciberras* (Ippubblikat mill-awtur, pp. 219)

Dr Andrew Sciberras hu meqjus bħala wiehed mill-aħjar poeti kontemporanji tal-letteratura Maltija. F'dan il-ktieb insibu miġbura x-xogħlijiet tiegħu li kiteb tul medda ta' 20 sena. Hawn se nagħtu harsa qasira dwar x'qalu l-kritiċi dwar il-poezija tiegħu, fosthom Oliver Friggieri, Tarċisju Zarb u Patrick Sammut, u kittieba bħal Achille Mizzi u oħrajn. Oliver Friggieri jsostni li "Andrew Sciberras huwa qabelxejn il-poeta tal-kronaka, tal-ġrajjet li jsawru l-bullettini traġiċi tal-aħbarijiet. Hu speċi ta' ġurnalista liriku, reporter tal-qagħdiet tal-kuxjenza, u mhux ta' avvenimenti li jidhru..

...Sciberras jagħraf lilu nnifsu bħala l-poeta ta' nies li qegħdin ibatu aktar mill-oħrajn, il-poeta li jipprezenta d-dulur u l-inkomprensjoni, il-kuluri sbieħ tal-ħajja hielsa u l-għeluq imwiegħer li jinsabu fih il-protagonisti mġarrba tiegħu, il-vittmi ta' kundizzjoni naturali, kulturali u sikwit soċjali. Sciberras hawnhekk ukoll qiegħed jikteb b'serjetà mnikkta, b'determinazzjoni tipika ta' poeti barranin li biddlu l-kelma mirquma f'arma ta' taqbid tal-ħsieb, f'għodda li għandha tqajjem kuxjenza, iċċaqlaq lin-nies bierda, u twassal għar-riformi fil-livell politiku".

Tarċisju Zarb jgħidilna li "l-poezija ta' Andrew Sciberras, għaldaqstant hija l-mod kif l-istess vuċi poetika, tirriġenera lilha nnifisha, dejjem b'mod imgedded, b'mod partikolari. B'għajta, b'talba, b'lewma, b'nikta, b'nota ta' serħan... dawn in-naħiet varji huma t-tessutità tal-istess

Andrew Sciberras – tessutità li waqtiet tinħass u tinstema' tempestuża, filwaqt li drabi oħra tinħass u tinstema' ħelwa u sielma. Fil-qiegħ nett ta' dan kollu hemm awtobijografija intima ta' bniedem li hu konxju ta' din l-istess realtà, u bil-medju tal-kelma u l-metaforiċità tagħha fil-varjetajiet li tammetti, jipprova jsalva min-nisi dawn l-istanti. Il-ħajja tgħaddi, imma l-ferrovija tibqa' għaddejja. Il-poeta kull tant żmien jieqaf f'xi vagun. Jaħseb. Jirrifletti. U jikteb. Skont dak li jhoss. Jara. U jintuwixxi".

Achille Mizzi min-naħa tiegħu jsostni li "l-poezija intensa li jikteb Sciberras għandha karattru individwali li jiddistingwiha minn ta' kull kittieb ieħor, għax fiha hemm riflessi bħal f'mera l-interessi speċifiċi tiegħu fil-qasam psikjatriku u psikoloġiku. L-għaġna mentali ta' Sciberras turina li minn banda jhoss ġibda kbira lejn dak li hu stramb, eċċentriku u eżoteriku (il-filosofija Orjentali, il-pejotli tal-Azteki, id-Dharma eċċ). Mill-banda l-oħra, donnu biex iżomm bilanċ għandu interess, impenn u involviment li juri fid-dieher ħerqa, imħabba u kompassjoni lejn l-umanità li ssofri u qilla u intolleranza kontra l-ingustizzji li d-dinja tagħna hija miżgħuda bihom".

Min-naħa tiegħu Patrick Sammut jišaq li "l-poezija ta' Andrew Sciberras – bħal kull poezija moderna maħduma b'sengħa u bi ħsieb – mhix għal kulhadd. Teħtieġ ċertu sforz intellettuali kemm biex tinqara kif ukoll biex tintfieh, imma fl-istess hin min jaqraha u jaf jifli u japprezza jieħu gost jara kif il-poeta rnexxielu jagħżel u jorbot b'sengħa kbira għadd ta' kliem li flimkien iwasslu għal ħsieb partikolari. Anke l-lessiku li juża Sciberras huwa frott il-ħsieb magħġun tal-esperjenza: tispikka fuq kollox taħlita ta' Malti Semitiku u Romanz, b'użu sporadiku tal-Anglo-Sassonu. Il-poezija hija l-kelma mhaddma, u l-għażla tal-kelma f'id Sciberras għandha mir-riċetta msejsa fuq ingredjenti u qisien meqjusin, impoġġija u mħalltin b'sengħa li f'tit jafu jhaddmu bħalu. Parti minn dan il-lessiku hu reminixxenti tal-poeti li poetikament twieldu fis-snin sittin u li mmaturaw fit-tmeninijiet u fid-disgħinijiet".

— Alfred Massa

“SODISFATTI BL-EMENDI L-ĠODDA GĦAL-LIĠI TAL-MALTI” – IS-SITT GĦAQDIET TAL-MALTI

Aħna l-entitajiet tal-Malti sodisfatti li l-emendi l-ġodda li ġew approvati unanimament fil-Parlament inkitbu wara laqgħa twila li l-Ministru tal-Edukazzjoni organizza mal-għaqdiet matul il-btajjel tal-Milied. Aħna konvinti li l-emendi kif approvati se jsaħħu l-Kunsill Nazzjonali tal-Ilsien Malti għax jiżguraw rappreżentanza akbar, konsultazzjoni wiesgħa u implimentazzjoni effikaċi. Napprezzaw ukoll li l-Ministru Bartolo kien dispost isaħħaħ il-pożizzjoni tal-akkademiċi fil-Kunsill Nazzjonali.

Skont l-emendi l-ġodda, il-Kunsill Nazzjonali se jikber minn 11-il membru għal 15. Barra ż-żidiet imħabbra fil-Parlament fix-xhur li għaddew, issa se jkun hemm ukoll rappreżentanti taċ-Ċivil, tal-għalliema tal-iskejjel tal-Knisja u l-iskejjel indipendenti, tal-Fakultà tal-Edukazzjoni, u tat-tradutturi tal-UE.

Huwa wkoll sodisfazzjon għalina li dawn l-emendi tal-Gvern qed isiru bi qbil mal-Oppożizzjoni, li ssekondathom. Hādna gost nisimgħu l-apprezzament tal-Oppożizzjoni għax-xogħol siewi tal-Kunsill Nazzjonali u dan jawgura tajjeb biex il-Kunsill il-ġdid jaqbad ix-xogħol li għandu quddiemu biex ikompli jkabar ir-riżorsi tal-Malti, fosthom iċ-ċekkjatur (spellchecker), u jkompli jagħti viżibilità akbar lill-Malti fil-postijiet pubbliċi.

Dr Bernard Micallef, Id-Dipartiment tal-Malti fl-Università ta' Malta

Clare Azzopardi, Id-Dipartiment tal-Malti tal-Junior College

Dr Albert Gatt, L-Istitut tal-Lingwistika fl-Università

Leanne Ellul, L-Għaqda tal-Malti - Università

Karl Scicluna, L-Għaqda tal-Qarrejja tal-Provi

Dr Olvin Vella, L-Akkademja tal-Malti

Jikteb Sergio Grech minn Malta...

KTIEB ĠDID DWAR FR. HILARY

X'kien l-inkwiet li kellu Fr Hilary mal-Ministru Lorry Sant? U kif jidhol il-Prim Ministru Duminku Mintoff fl-istorja? U l-Arċisqof Gonzi ġieli ġibdiluh widnejh lil Fr Hilary minhabba l-futbol? U min kienet dik it-tfajla li darba Fr Hilary rikkebb fuq il-lambretta?

Dan u iktar tistgħu taqrawh fir-raba' volum ta' Bejn Storja u Miti. Patri Hilary Tagliaferro: Bejn Storja u Miti jistharreg il-bijografija ta' Patri Hilary Tagliaferro: patri Agostinjan li dejjem haddan politika li terfa' lill-batut mill-hama. Warrab it-tonka u l-glorji ta' Ommu l-Knisja u uza l-isports biex iwassal il-Kelma li tifdi.

L-awturi li qed jiktbu dwar Fr Hilary f'din il-ġabra huma George Abela, Karmenu Baldacchino, Lino Bugeja, Charles Buttigieg, Peter Calamatta, Henry Calleja, Charles Camenzuli, David Carabott, Joe Cassar, Noel D'Anastas, Patri Ray Francalanza, Monsinjur Lawrence Gatt, John C. u Anne Grech, Sergio Grech, Dr Simon Mercieca, Charles Miceli, Ronnie Micallef, Manwel Scerri u Piju Spiteri.

Fost l-oħrajn l-awturi jiktbu dwar kif fil-qalba tal-ġlieda politiko-religjuża tas-sittinijiet u fi żmien meta tikbes il-ġamra tal-Konċilju Vatikan it-Tieni, Fr Hilary gabar iż-

zghazagh li emmnu f'ideologija partikulari taht saqaf wiehed meta haddiehor tahom il-ġenb. Hareg bil-progett tal-Millennium Chapel, f'arena ta' divertiment, fejn fetah beraħ il-bibien għal min hajtu ma baqax is-sid tagħha. Fr Hilary daħhal ukoll idjoma sportiva fl-ilsien tagħna bil-mijiet ta' kummentarji sportivi, minn barra u lokali, u min jaf kemmil dehriet kellu fuq it-televiżjoni waqt programmi sportivi.

Pubblikazzjoni oħra ta' Horizons Malta u editjata minn Sergio Grech. Il-volum fih ukoll għadd ġmielu ta' ritratti li jicċelebraw it-83 sena attivi ta' Fr Hilary. Fil-volumi l-oħrajn ġew mistharrġa Duminku Mintoff, Monsinjur Victor Grech u l-Avukat Herbert Ganado.

Għall-bejgħ mill-hwienet u libreriġi ewlenin. Iktar informazzjoni minn 21441604 jew info@horizonsmalta.com.

Department of
Premier and Cabinet

OFFICE OF
MULTICULTURAL
AFFAIRS AND
CITIZENSHIP

*Proudly supported by the
Office of Multicultural Affairs
and Citizenship*

BANK OF VALLETTA p.l.c.

Uffiċċju Rappreżentattiv:

16 Watt Street, Sunshine 3020

Telephone: 9311-3222

JILTAQGHU L-ĠURNALISTI GĦAWDXIN

Nhar it-Tlieta 24 ta' Jannar 2017, fl-okkażjoni tal-festa tal-Isqof San Franġisk de Sales, Patrun tal-Ġurnalisti, inżammet bħal kull sena quddiesa organizza-ta mill-Għaqda tal-Kittieba u Ġurnalisti Għawdxin fil-knisja tas-Sorijiet Franġiskani tal-Qalb ta' Ġesù, il-Belt Victoria. Dan hu appuntament annwali għall-ġurnalisti u kittieba Għawdxin ta' ispirazzjoni Nisranija biex jiltaqgħu f'tit flimkien u jisimghu l-kelma tar-Ragħaj spiritwali tad-Djoċesi.

Fl-assenza tal-Isqof, li bħalissa qed jagħmel il-Viżta Pastoral fil-Qala, il-quddies kienet immexxija minn Mons. Tarċisju Camilleri, Vigarju Generali, meghjun minn Mons. Salv Grima.

Fir-riflessjoni tiegħu wara l-Vanġelu ċ-ċelebrant qal li "l-Knisja tpoġġi l-ġurnalista taħt il-protezzjoni ta' San Franġisk de Sales, qaddis li hallielna kitbi-et ta' interess kbir u ta' spiritualità profonda. Dan juri li l-kittieb fil-kitba tiegħu u f'dak li jgħid jipprezenta dak li hemm fih. Għalhekk il-ġurnalista huwa bniedem li jrid ikollu responsabbiltà kbira f'dak li jgħid jew jikteb u l-mod kif jipprezentah".

Mons. Camilleri zied jgħid li kull ġurnalista "għandu jaħdem sabiex il-bniedem jinfetaħ u ma jingħalaqx fih innifsu, jiffavorixxi l-għaqda bejn persuna u oħra, bejn familja u oħra, bejn grupp u ieħor u bejn il-popli. Il-qawwa tal-kitba tghin biex jersqu lejn xulxin il-persuni u l-fehmiet tagħhom u hekk ma jkun hemm hadd eskluż".

Fi kliem il-predikatur, komunikazzjoni serja twassal biex "tfejjaq feriti qodma u hekk il-bniedem ikun jista' jgħix f'armonija u fi spirtu ta' familja". Mill-banda l-oħra kelma mhix f'potha tista' tkun kaġun ta' firda, diżordni, mibegħda, iġustizzja u l-bqija.

"Il-ġurnalista irid iżomm quddiem għajnejh li b'dak li jikteb jew jgħid ikun qed jiffirma l-opinjoni pubblika, u dan jitlob sens kbir ta' responsabbiltà. Tikkomunika jfisser taqşam mal-oħrajn, u l-bniedem jaqşam ma' haddieħor minn dak li jkollu, u minn dak li hu. Id-dinjità tal-persuna umana għandha tkun irrispettata, u filwaqt li jiġi kkundannat il-ħażin, imma tkun irrispettata l-persuna".

Għalhekk, Mons. Camilleri hegġeg li "l-atteggjament tal-ġurnalista nisrani jkun dak ta' Ġesù li kien mibgħut biex iwassal il-Bxara t-Tajba, il-kelma tal-verità li tagħmel il-bniedem hieles".

Wara l-quddies, il-grupp ta' ġurnalisti li attenda ha flimkien ritratt ta' l-okkażjoni fis-swali tal-kunvent. Huma baġtu wkoll jesprimu l-gratitudni tagħhom lejn is-Sur Joe W. Psaila, li għadu kemm temm hidma ta' għaxar snin bħala editur tar-rivista djoċe-sana Il-Ħajja f'Għawdex, u awguraw lill-editur il-ġdid Francesco Pio Attard li daħal f'dan ir-rwol minn Jannar.

TAHŻIŻ4

Nhar il-Ġimgħa 27 ta' Jannar 2017 ġewwa t-Teatru Orpheum il-Gżira, giet immedija il-pubblikazzjoni finali ta' TAHŻIŻ4. L-editur għal din l-edizzjoni huwa Kit Azzopardi.

TAHŻIŻ4 kien imqasam fuq numru ta' seminars residenzjali u laqgħat oħra, anke f'Għawdex, li fihom ġew iġġenerati kitbiet b'es-perimentazzjoni. Il-partecipanti f'din l-edizzjoni kienu Michael Carol Bartolo, Diane Cutajar, Rachelle Deguara, Kimberly Hatherly, Maria Pellicano u Victoria Pisani. Partecipanti oħrajn kienu Clive Piscopo, Mireille Borg, Yana Mizzi, Matthew Schembri u Gabriel Pace.

Waqt it-tmedija kien hemm il-grupp ta' tfajliet, Cryptic Street, idoqu mużika kontemporanja. Is-serata tmexxiet minn Glen Calleja. Is-serata kienet b'xejn, waqt li dawk preżenti ingħataw ukoll il-pubblikazzjoni. Ftit tnaqqir ma naqasx!

Dakinhar thabbret is-sejha għal TAHŻIŻ5. Żommu ruhkom infurmati!

Id-dettalji ssibuhom fil-ħolqa tal-attività:

<https://www.facebook.com/events/820529881421807/>

TAHŻIŻ huwa programm ta' 'empowerment', u formazzjoni ta' tnaħ-il xahar li jgħib flimkien zġhażagħ b'interess fil-kitba kreattiva fid-diversi forum tagħha, kemm fil-kuntest tal-letteratura kif ukoll f'kuntesti artistici interdixiplinari.

TAHŻIŻ iħares b'mod holistiku kemm lejn il-proċess ta' kitba kif ukoll lejn l-iżvilupp tal-partecipanti. Għaldaqstant, il-programm iħares ukoll lejn il-proċess ta' produzzjoni ta' prodotti kulturali li fil-qofol tagħhom jitolbu element ta' kitba u l-prezentazzjoni pub-blika ta' dawn il-prodotti.

Il-programm sar mill-Aġenzija Żgħażagħ bi shab mal-Għaqda tal-Malti - Università u

jinkludi 'workshops' residenzjali intensivi, eżerċizzji ta' kollaborazzjoni kreattiva matul is-sena, kif ukoll publikazzjoni u prezen-tazzjoni pubblika tax-xogħol fl-aħhar tal-programm.

Ittri li nirċievu . . .

Grazzi Paul, Dejjem jikber il-folju. Bhas-soltu kumpass interessan-ti għal dak li qed jiġri fis-settur. Sliem u grazzi. — **Sergio Grech**

Għażiż Paul, L-ewwel haġa il-kumplement tas-sena t-tajba lilek u lill-familja. It-tieni haġa PROSIT tassew, ta' kull ma jirnexxilek iġġib fil-folju. Bless. — **Fr Norbert Bonavia, mssp**

Grazzi hafna u prosit għażiż Paul. Nittama li dan isibek u lill-għeziež tajbin għal kollox u li s-sena bditilkom sewwa u tkompli aħjar. Grazzi mill-ġdid. — **Mario Tabone-Vassallo**

Bħal dejjem Paul, Ħajr tal-Folju, li napprezzaw iktar imgezzin naqrawh fis-sodda qabel ma norqdu f'din il-kesha fina li qed thab-bat barra. Inselli, — **Patrick Sammut**

Għażiż Paul, Ergajt irċevejt il-Folju li napprezza (Jannar 2017). Ma

nixbax naqrah. Nixtieq mill-ġdid, lilek Paul, lil familtek u lill-istaff kollu, sena mimlija risq u barka. B'imħabba: — **Mario Griscti**

Għażiż Paul, L-ewwel haġa prosit tassew tal-Folju għax veru qed ikun ferm interessanti u u professjonali. Grazzi wkoll talli għogbok iġġib dak li bghattlek dwar il-kotba li ppubblikajt dwar Achille Mizzi u Joe P. Galea (Fra Goel). Qed nibgħatlek kitba qasira dwar il-ktieb tal-poeziji tiegħi li ppubblikajt fl-aħhar tas-sena. Dan il-ktieb fih il-vjaġġ poetiku tiegħi li jmur lura medda ta' snin b'xi kum-menti li kitbu kritiċi u kittieba oħra dwar il-poeziji tiegħi. Inselli hafna għalik. Barka u Sliem. — **Andrew Sciberras**

Għażiż Paul, Nifrahlek tassew għall-harġa ta' Jannar 2017 tal-Folju tal-Gupp Letteratura Maltija tal-Victoria. Bħal dejjem hi harġa li turi kemm is-serjetà tiegħek f'kull aspekt tal-pubblikazzjoni, u kemm id-dedikazzjoni tiegħek u shabek fil-ġbir tal-hidma letterarja u anki wisq usa', kulturali, tal-Maltin f'art tant imbiegħda minn Malta. Prosit u grazzi. — **Prof. Oliver Friggieri**